

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

datum 22 december 2022

Betreffende wetsvoorstel:

36067

Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met herziening van het pensioenstelsel, standaardisering van het nabestaandenpensioen, aanpassing van de fiscale behandeling van pensioen en enige andere wijzigingen ten aanzien van pensioen (Wet toekomst pensioenen)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 22 december 2022 na hoofdelijke stemming met 93 stemmen voor en 48 stemmen tegen aangenomen.

Voor: ChristenUnie, D66, CDA, VVD, PvdA, GroenLinks, SGP en Volt.

Tegen: SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, PvdD, BBB, JA21, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, PVV, FVD en Groep Van Haga.

Voorafgaand aan de eindstemming over het wetsvoorstel werd op 22 december 2022 gestemd over een voorstel van de regering (TK 36067, nr. 182). Dit voorstel van de regering bij het wetsvoorstel, zoals dat luidt na de daarin tot en met 20 december 2022 aangebrachte wijzigingen, bevat wijzigingen die nodig zijn geworden door voor of bij de stemmingen aangebrachte wijzigingen, of die kennelijke vergissingen herstellen.

Het voorstel van de regering is aangenomen.

Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, PvdA, PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, ChristenUnie, VVD, SGP en CDA.

Tegen: BBB, JA21, PVV, FVD en Groep Van Haga.

De stemmingen over amendementen en over tijdens de plenaire behandeling op 15 december 2022 ingediende moties vonden plaats op 20 december 2022. De stemmingen over tijdens een wetgevingsoverleg op 12 oktober 2022 ingediende moties vonden plaats op 1 november 2022.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 23 december 2022

blad 2

Aangenomen amendementen

Diverse artikelen

49 (Smals en Van Beukering-Huijbregts) over de tussentijdse waardeoverdracht

De Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling staat waardeoverdracht slechts toe in de gevallen die expliciet zijn opgenomen in de wet. Indien geen sprake is van één van deze expliciet opgenomen situaties, is er geen waardeoverdracht mogelijk.

Met dit amendement wordt het mogelijk om het pensioenbeleggingskapitaal dat is opgebouwd bij de ene uitvoerder om te zetten in de gegarandeerde uitgestelde periodieke uitkering bij de andere uitvoerder. Bijvoorbeeld een bij een PPI (premiepensioeninstelling) opgebouwd pensioenbeleggingskapitaal kan, op verzoek van de deelnemer, gewezen deelnemer of aanspraakgerechtigde, tussentijds worden overgedragen aan een pensioenverzekeraar waarbij dat pensioenbeleggingskapitaal kan worden omgezet in een uitgestelde vaste gegarandeerde periodieke uitkering. Artikel 81b is indertijd in de wet gekomen via het amendement Ladders vanwege de meerwaarde ervan voor deelnemers, gewezen deelnemers of aanspraakgerechtigden die een vaste gegarandeerde uitkering wensen. Die overwegingen gelden nog steeds.

Aangenomen. Voor: Volt, DENK, Fractie Den Haan, Lid Gündoğan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, FVD en Groep Van Haga.

Diverse artikelen

59 → 168 → **173** (Nijboer en Maatoug) over de verlaging van de startleeftijd

Dit amendement regelt dat de startleeftijd voor pensioenopbouw per 1 januari 2024 wordt verlaagd naar 18 jaar. Werken en pensioenopbouw horen hand in hand te gaan. Omdat de maximale startleeftijd voor pensioenopbouw momenteel 21 jaar is, lopen jongeren echter pensioenopbouw mis. Dit geldt met name voor (vaak praktisch opgeleiden) jongeren die op 18-jarige leeftijd een volwaardige baan hebben. De afschaffing van de doorsneesystematiek versterkt het belang van vroege pensioenopbouw. Ondanks een relatief lage inleg op jonge leeftijd, kan wegens de lange beleggingshorizon een significante bijdrage worden geleverd aan een goed pensioen. De indieners zijn van mening dat een startleeftijd van 18 jaar zowel aansluit bij het streven om zo veel mogelijk werkenden pensioen te laten opbouwen, als de afspraken in het SER MLT over een gelijkwaardig arbeidsvoorwaardenpakket voor alle werkenden.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.

Artikelen I en VII

16 → 46 → 137 → **175** (Palland) over een uitkeringscollectief in de solidaire regeling

In de flexibele premiereregeling is een contract met individueel vermogen in de opbouw fase en een collectieve regeling (uitkeringscollectief) in de uitkeringsfase mogelijk. Hiermee is een gelijke aanpassing voor alle gepensioneerden en risicodragend beleggen in de

datum 23 december 2022

blad 3

uitkeringsfase veel eenvoudiger uit te voeren. Dit uitgangspunt kan overgenomen worden in de solidaire premieregeling. Om jaarlijks gelijke aanpassingen van ingegane pensioenuitkeringen voor alle pensioengerechtigden te realiseren in de solidaire premieovereenkomst, kan het vanuit een beheersbare uitvoering nodig zijn om de in dat jaar aan de persoonlijk voor de uitkering gereserveerde vermogens toebedeelde rendementen van de pensioengerechtigden in beperkte mate te corrigeren. Gelijke aanpassing van de uitkeringen leidt in de praktijk mogelijk tot een iets andere toedeling van rendementen dan resulteert op basis van de vooraf afgesproken toedeelregels aan de voor de uitkering gereserveerde persoonlijke pensioenvermogens in de solidaire premieovereenkomst. Die verschillen kunnen bijvoorbeeld ontstaan, omdat rendementen maandelijks aan de voor de uitkering gereserveerde pensioenvermogens van pensioengerechtigden worden toebedeeld, terwijl pensioenuitkeringen jaarlijks worden aangepast.

Hiertoe zal aan artikel 63a, lid 8 worden toegevoegd dat bij de verwerking van het financiële resultaat – naast het projectierendement – de toebedeelde rendementen aan het voor de uitkering gereserveerde vermogen van pensioengerechtigden kunnen worden aangepast, alleen voor zover dat nodig is om gelijke aanpassingen van pensioenuitkeringen en van opgebouwde aanspraken op nabestaandenpensioen van pensioengerechtigden te realiseren.

Dit kan leiden tot een beperkte mate van herverdeling in de uitkeringsfase, dus alleen tussen pensioengerechtigden onderling, vergelijkbaar met de beperkte herverdelingseffecten die in de collectieve uitkeringsfase van de flexibele premieovereenkomst kunnen ontstaan. Deze vorm van een collectieve uitkeringsfase is reeds toegelaten sinds de Wet verbeterde premieregeling.

In de artikelen 10a, lid 5 en 10b, lid 4 zal om deze reden worden opgenomen dat bij wijze van uitzondering op de hoofdregel dat geen ex ante herverdeling mag optreden bij toedeling van rendementen aan de persoonlijk voor de uitkering gereserveerde vermogens, respectievelijk aan de kapitalen, enige herverdeling wordt toegelaten voor zover dat nodig is om gelijke aanpassingen van pensioenuitkeringen en van opgebouwde aanspraken op nabestaandenpensioen van pensioengerechtigden te realiseren. Het gaat dus alleen om een beperkte mate van herverdeling tussen de gepensioneerden onderling, met als enige doel om aanpassingen van variabele uitkeringen en van opgebouwde aanspraken op nabestaandenpensioen van pensioengerechtigden gelijk te kunnen laten zijn.

Deze wijziging verbetert zowel uitvoerbaarheid als uitlegbaarheid van de solidaire premieovereenkomst aanzienlijk. De methode Muns¹ toont aan dat gelijke aanpassingen van pensioenuitkeringen kunnen worden afgeleid uit de voor de pensioenuitkering bestemde vermogens en andersom. Vanuit een beheersbare uitvoering is het wenselijk dan wel noodzakelijk dat voor het bereiken van gelijke aanpassingen in de pensioenadministratie de uitkeringen het vertrekpunt kunnen zijn. Voor de uitkering

---

¹ S. Muns (2021), Geheugenloos spreiden met gelijke aanpassingen, Netspar Design Paper 200, www.netspar.nl.

datum 23 december 2022

blad 4

gereserveerde vermogens kunnen daaruit worden herrekend. Dit leidt mogelijk tot een beperkte correctie op de rendementstoedeling op basis van de vooraf afgesproken toedeelregels. Ook als de uitkering als vertrekpunt wordt genomen kan de pensioengerechtigde altijd geïnformeerd worden over de stand van zijn voor pensioen bestemd vermogen.

Dit amendement maakt het mogelijk de uitkering als vertrekpunt te hanteren voor de bepaling van de vermogens die corresponderen met gelijke aanpassingen van uitkeringen.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.

Artikel I, onderdeel F, en artikel VII, onderdeel J

69 → 78 (Den Haan en Smals) over de risicodelingsreserve

De risicodelingsreserve is een instrument om de uitkeringen in de flexibele premiereregeling hoger of stabielier te maken. Om deze functie te vervullen moet de reserve voldoende gevuld zijn. De risicodelingsreserve in een flexibele premiereregeling mag volgens het wetsvoorstel gevuld worden uit premie of bij invaren. Vullen na invaren (alleen) uit premie ligt minder voor de hand als de reserve vooral wordt ingezet voor het voorkomen van verlagingen in de collectieve variabele uitkeringsfase. Anders kan er immers een onwenselijk omslagement ontstaan waarbij (jongere) actieven de reserve vullen die gebruikt wordt om kortingen van (bijna) gepensioneerden te voorkomen. Bovendien kan het alleen mogen vullen uit premie onwenselijke effecten geven voor deelnemers die van het shoprecht gebruik willen maken en de reserve dan door wetgeving niet mee kunnen krijgen.

Dit amendement maakt het mogelijk om de inleg in de risicodelingsreserve (deels) uit te stellen tot het moment van inkoop in de collectieve uitkeringsfase. Indiener merkt op dat als van de premie altijd 5 procent of 10 procent naar de reserve gaat, in de uitkeringsfase een zelfde inleg resulteert als bij afsplitsing van 5 procent of 10 procent bij inkoop. Bij een inleg uit premie van 5 procent mag de inleg uit vermogen bij inkoop in het collectief hooguit 5 procent bedragen, bij een inleg uit premie van 0 procent mag de inleg uit vermogen bij inkoop in het collectief hooguit 10 procent bedragen.

De indiener merkt tevens op dat bij inkoop van een vaste uitkering in de flexibele premiereregeling ook een buffer-opslag geldt. Dit maakt dit amendement ook mogelijk bij de inkoop van een variabele uitkering.

De inzet van de reserve voor het voorkomen van verlagingen van uitkeringen bijt niet met de verplichtstelling voor de flexibele premiereregeling omdat daarnaast het langlevensrisico gedeeld wordt over de gehele populatie bij verplichtgestelde fondsen.

Aangenomen. Voor: Volt, DENK, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 5

Artikelen I en VII

61 → 174 (Maatoug en Nijboer) over het afschaffen van de wachttijd

Het is van groot belang dat alle werkenden sparen voor hun pensioen. Daarmee zorgen we ervoor dat het pensioenstelsel solidair is, maar bovenal zorgt dit ervoor dat als een werkende met pensioen gaat, hij voldoende geld heeft om te kunnen genieten van een onbezorgde oude dag. In het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen is, vanwege afschaffing doorsneesystematiek, het juist van groot belang dat werkenden zo vroeg mogelijk pensioen opbouwen. Immers pensioenopbouw in de jonge jaren heeft een veel hogere invloed op het uiteindelijk pensioenresultaat dan in het oude pensioenstelsel.

Het automatisch sparen voor pensioen als je werkt, geldt voor vrijwel alle werkenden. Echter dit geldt niet voor een grote groep uitzendkrachten die minder dan zes maanden als uitzendkracht werkt. Alleen voor de uitzendsector geldt een wettelijke uitzondering van een wachttijd van zes maanden. Dit zijn 170.000 uitzendkrachten die nu niet of nauwelijks pensioen opbouwen.² Het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen realiseert dat er geen uitzondering meer voor de uitzendbranche bestaat en dat de wachttijd voor pensioenopbouw voor uitzendkrachten wordt verlaagd naar acht weken.

Echter deze acht weken wachttijd zorgt nog steeds voor forse kostenverschillen tussen collega's op de werkvloer. Ook zorgt dit ervoor dat uitzendkrachten, vanwege een carousel aan nieuwe uitzendbaantjes met deze acht weken wachttijd nog steeds geen of onvoldoende pensioen opbouwen. Zoals de Minister voor Armoedebeleid, schulden en pensioenen zelf stelt, is de uitzendbranche de enige sector die gebruik maakt van een wachttijd. Indieners zijn van mening dat uitzendkrachten voor hetzelfde werk dezelfde arbeidsvoorwaarden als hun collega's dienen te krijgen. Ook het SER-advies «Sociaal-economisch beleid 2021–2025 Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving» (SER MLT-advies) pleit ervoor om «het totaal van arbeidsvoorwaarden van de uitzendkracht vanaf de eerste werkdag tenminste gelijkwaardig is aan het totaal aan arbeidsvoorwaarden van werknemers in gelijkwaardige functies in dienst van de inlener».³ Dit geldt dus ook voor de pensioenopbouw.

Dit amendement schaft de mogelijkheid van het hanteren van een wachttijd bij pensioenopbouw af. Indieners zijn van mening dat het van groot belang is dat iedere werkende zo snel mogelijk pensioen opbouwt. Daarbovenop neemt dit amendement de oneerlijke concurrentie tussen uitzendkrachten en werknemers die hetzelfde werk doen tegen. Om de administratieve lasten voor pensioenuitvoerders te beperken, blijft het nog wel mogelijk om een drempelperiode van acht weken te hanteren. Deze drempelperiode wordt op dit moment al gehanteerd bij bijvoorbeeld PostNL postbezorgers en apotheekmedewerkers. Uitzendkrachten die nog geen pensioen opbouwen bij inwerkingtreding van de wet, beginnen vanaf dat moment met opbouwen.

² CBS (2022) «Witte vlek op pensioengebied 2019». Geraadpleegd van <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/02/witte-vlek-op-pensioengebied-2019>.

³ SER (2021) «Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving», p. 19–20. Geraadpleegd van: <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/sociaal-economisch-beleid-2021-2025.pdf?la=nl&hash=C63510B080855E0ED7711461418A6A7F>.

datum 23 december 2022

blad 6

De door de Minister gestelde complexiteit voor pensioenuitvoerders staat volgens de indieners niet in verhouding tot de oneerlijke concurrentie tussen uitzendkrachten en werknemers en het belang dat werkenden vanaf dag één pensioen opbouwen. Daarnaast biedt de Wet waardeoverdracht klein pensioen al voldoende waarborgen om de administratieve lasten bij kleine pensioenen te verminderen.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en FVD.

Artikelen I en VII, onderdelen Q

64 → 98 → 107 → **152** (Van Beukering-Huijbregts) over inzicht in pensioen

Een deelnemer verdient niet alleen inzicht in de uitkomst, maar ook in de manier waarop die uitkomst wordt gerealiseerd. In de derde nota van wijziging van de Wet toekomst pensioenen heeft de regering aangekondigd dat werkgevers verplicht worden op de loonstrook te communiceren over het niet-opbouwen van pensioen door de werknemer. Deelnemers die graag meer informatie over hun pensioen willen hebben, kunnen terecht bij de site van hun pensioenfonds of -uitvoerder. Ook ontvangen zij jaarlijks van de pensioenuitvoerder informatie via het pensioenoverzicht.

Met dit amendement wordt ervoor gezorgd dat er niet alleen een overzicht is van de hoogte van het persoonlijk pensioenvermogen, maar ook van de andere afspraken die in de pensioenregeling zijn gemaakt. Specifiek voegt dit amendement toe dat werknemers op het pensioenoverzicht van hun pensioenfonds ook inzicht krijgen in hun opbouw vanuit werkgevers- en werknemerspremies, de totale ingelegde premies en behaalde rendementen, evenals andere aanvullende informatie die per algemene maatregel van bestuur wordt bepaald. Hierbij wordt onder behaalde beleggingsrendementen bedoeld «de beleggingswaarde verminderd met de premie-inleg en kosten».

De indiener roept pensioenfondsen op de vergelijkbaarheid van de gegevens zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat deelnemers actief kunnen meedenken over hun pensioenregeling en contact kunnen opnemen met het verantwoordings- of belanghebbendenorgaan van hun pensioenfonds als zij daar vragen of opmerkingen bij hebben, die door het verantwoordings- of belanghebbendenorgaan eventueel doorgeleid kunnen worden naar de sociale partners. Het inzicht in de vormgeving van de pensioenregeling kan de vergelijkbaarheid van pensioenregelingen en het draagvlak onder de regelingen vergroten.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, onderdelen X

57 (Nijboer en Maatoug) over het handhaven van het UPO

Dit amendement ziet toe op handhaving van het uniform pensioenoverzicht (UPO) dat momenteel verstrekt wordt door pensioenuitvoerders. Het UPO biedt een vast format waarmee aan deelnemers jaarlijks op een uniforme en toegankelijke manier informatie wordt verstrekt. De vaste rubrieken en volgorde van informatie die het UPO bevat is van

datum 23 december 2022

blad 7

belang voor de begrijpelijkheid en vergelijkbaarheid van pensioenregelingen. Het UPO kan zo als aanvulling dienen op de communicatie op mijnpensioenoverzicht.nl.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en FVD.

Artikelen I en VII, onderdelen Y

31 (Stoffer) over een permanente geschilleninstantie

Middels dit amendement krijgt de nieuwe geschilleninstantie een permanent karakter. In het huidige wetsvoorstel is deze instantie tijdelijk, namelijk tot 1 januari 2028. De indiener acht het wenselijk dat er ook na deze datum een instantie is die geschillen op een laagdrempelige manier kan beslechten. Op deze manier wordt de rechtsbescherming van deelnemers verbeterd.

De indiener wijst erop dat er reeds een permanente geschilleninstantie bestaat voor geschillen tussen financiële dienstverleners en hun klanten, deze is echter niet specifiek gericht op pensioenen. Voor geschillen omtrent pensioenen is er op dit moment geen vergelijkbare instantie. Wel is er een Ombudsman Pensioenen, die reeds een belangrijke rol vervult door te adviseren en te bemiddelen in geschillen. Deze adviezen zijn echter niet bindend, maar adviserend van aard. Ook zijn pensioenuitvoerders niet verplicht aangesloten bij de Ombudsman Pensioenen, terwijl deze verplichting wel geldt voor de geschilleninstantie. De geschilleninstantie richt zich op geschillenbeslechting en kan wel bindend advies geven. De geschilleninstantie onderscheidt zich ook van de interne klachten- en geschillenprocedure binnen pensioenuitvoerders, bijvoorbeeld door de onafhankelijkheid van de instantie. Ten slotte kan de geschilleninstantie een te grote werklast voor de rechtspraak voorkomen, doordat deze instantie een zekere zeeffunctie heeft. De instantie kan namelijk geschillen op een laagdrempelige wijze beslechten, waardoor de gang naar de rechter niet gemaakt hoeft te worden. Alles overziend is de indiener van mening dat een permanente geschilleninstantie een bestaande leemte in de rechtsbescherming kan vullen.

Binnen vijf jaar is een evaluatie van de geschilleninstantie voorzien. Op basis van die evaluatie wordt, volgens de toelichting op de wet, besloten of de geschilleninstantie al dan niet voortgezet wordt. De indiener acht het onwenselijk om deze evaluatie af te wachten. Deelnemers zitten dan lang in onzekerheid of de instantie permanent gemaakt wordt, wat afbreuk doet aan de rechtsbescherming. Daarnaast is de reikwijdte van geschillen waar de geschilleninstantie zich over mag buigen niet noodzakelijkerwijs beperkt tot geschillen omtrent de transitie. In die zin acht de indiener het ook niet gerechtvaardigd deze instantie enkel tijdens de transitieperiode te laten bestaan.

Met algemene stemmen aangenomen.

datum 23 december 2022

blad 8

Artikelen I en VII, onderdelen BB

13 → 24 → 25 → **67** (Stoffer c.s.) over het delen van gegevens op verzoek van de deelnemer

In de Wet toekomst pensioenen wordt in artikel 48a een nieuwe verplichting geïntroduceerd, namelijk de verplichting voor pensioenuitvoerders om deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of pensioengerechtigden op een adequate wijze te begeleiden bij het maken van een keuze binnen pensioenovereenkomsten. Deze verplichting kan middels dit amendement, middels het toevoegen van sub b aan artikel 51 lid 2, eenvoudiger ingevuld worden door pensioenuitvoerders. Maar vooral zorgt dit amendement voor een vollediger beeld van alle pensioendata van deelnemers, voor een betere keuzebegeleiding en daarmee voor betere keuzes voor deelnemers.

Dit amendement zorgt ervoor dat deelnemers, op uitdrukkelijk verzoek, gegevens uit het overzicht op mijnpensioenoverzicht.nl kunnen delen met pensioenuitvoerders. Alleen op verzoek van aanspraak- of pensioengerechtigde is gegevensdeling toegestaan. Zij hebben hiertoe geen verplichting. Ook de vormgeving van de gegevensdeling moet zorgvuldig gebeuren, met de noodzakelijk privacy- en gegevensdelingswaarborgen.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, onderdelen DD

50 → **169** (Smals) over de beleggingsvrijheid en bijbehorende zorgplichten van de premieovereenkomst

Met dit amendement wordt «en een premie-uitkeringsovereenkomst» toegevoegd aan lid 1 en 2, waar eerst enkel werd gesproken van de flexibele premieovereenkomst. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat de beleggingsvrijheid en de daarmee samenhangende zorgplichtbepalingen van artikel 52 ook van toepassing kunnen zijn op de premie-uitkeringsovereenkomst. In premie-uitkeringsovereenkomsten kan immers ook sprake zijn van beleggingsvrijheid tot het moment dat het opgebouwde kapitaal of de beschikbaar gestelde premie wordt aangewend voor een uitkering.

Aangenomen. Voor: Volt, DENK, Fractie Den Haan, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, onderdelen GG

21 → 86 → **171** (Omtzigt) over risicodekking in de Ziektewet

Dit amendement regelt dat ook gedurende de periode dat een gewezen deelnemer direct na beëindiging van de deelneming of na (13 weken ziekte in) de Werkloosheidswet recht heeft op een uitkering op grond van de Ziektewet en die uitkering ook ontvangt, de risicodekking voor het nabestaandenpensioen doorloopt. Tevens is geregeld dat indien de (gewezen) deelnemer aansluitend op de Ziektewet (wederom) recht heeft op een WW-uitkering en deze ontvang, de risicodekking voortgezet blijft. Op dit moment kent de wet op dit punt een leemte: de (risico)dekking van het nabestaandenpensioen loopt wel door als de gewezen deelnemer na einde deelneming in de Werkloosheidswet belandt, maar niet als de gewezen deelnemer na einde deelneming vanwege ziekte niet in de

datum 23 december 2022

blad 9

Werkloosheidswet maar in de Ziektewet belandt of als de gewezen deelnemer (na 13 weken ziekte) vanuit de Werkloosheidswet in de Ziektewet terecht komt (of vice versa). Dit amendement neemt deze leemte weg door te regelen dat ook in die situaties de risicodekking van het nabestaandenpensioen, op kosten van het collectief, wordt voortgezet.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, onderdelen GG

55 (Ceder) over voortzetting van de dekking voor het nabestaandenpensioen

Dit amendement regelt dat indien de pensioenovereenkomst voorziet in een nabestaandenpensioen op risicobasis, dat de dekking kan worden voortgezet gedurende een periode van zes maanden rechtstreeks na beëindiging van de deelneming, in plaats van gedurende een periode van drie maanden rechtstreeks na beëindiging van de deelneming. Sociale partners kunnen in afwijking van de standaard termijn van drie maanden een uitlooperperiode van zes maanden overeenkomen wanneer dit passend is voor de sector.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, onderdelen JJ

82 (Stoffer) over een minimale termijn van 15 jaar bij vrijwillige voortzetting

Dit amendement regelt dat gewezen deelnemers die hebben gekozen om het partnerpensioen op risicobasis vrijwillig voort te zetten, zoals bedoeld in artikel 61a, eerste lid, van de Pensioenwet respectievelijk 73a, eerste lid, van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, minimaal 15 jaar gebruik kunnen maken van deze vrijwillige voortzetting. Dat wordt geregeld door voor te schrijven dat de duur van de uitruil in ieder geval 15 jaar is. Desgewenst kunnen sociale partners de vrijwillige voortzetting ook voor een langere periode aanbieden die geldt als maximum. Ook kunnen gewezen deelnemers indien gewenst een kortere periode gebruik maken van de vrijwillige voortzetting, deze mogelijkheid wordt met dit amendement niet ingeperkt. Er komt echter een recht op een minimale termijn van 15 jaar.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, onderdelen JJ

17 → 47 (Palland c.s.) over een jaarlijkse keuze voor voortzetting risicodekking

Deelnemers die bewust (opt-in) gebruik hebben gemaakt van de vrijwillige voortzetting (op de datum van einde deelneming bij het fonds) krijgen jaarlijks een brief over het voortzetten dan wel beëindigen van deze dekking. Zonder reactie is de default beëindigen. Dit zou tot onwenselijke situaties kunnen leiden doordat mensen zich niet bewust zijn van deze stopzetting, bijvoorbeeld omdat ze de brief niet (goed) hebben gelezen of omdat zij mogelijk al ziek zijn en de brief niet hebben kunnen lezen. Door de default aan te passen van stopzetten naar voortzetten, voorkomt dit schrijnende gevallen bij nabestaanden van deelnemers.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 10

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

48 → 63 → **170** (Van Beukering-Huijbregts en Smals) over representatieve medezeggenschap

Om ervoor te zorgen dat deelnemers kunnen meepraten over hun pensioenregeling, is het van belang dat de medezeggenschap van een pensioenfonds op een representatieve manier is ingevuld. Tegelijkertijd is het van belang dat groepen die in mindere mate vertegenwoordigd zijn in het verantwoordings- of belanghebbendenorgaan, worden benaderd om zitting te nemen in dit orgaan zodat de representativiteit ervan wordt vergroot. Dit kan nader worden ingevuld met een algemene maatregel van bestuur.

Natuurlijk staat het eenieder vrij om zich al dan niet verkiesbaar te stellen voor een verantwoordings- of belanghebbendenorgaan. Omdat groepen deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn mogelijk ook minder kennis hebben van het bestaan van deze organen, kan het fonds eraan bijdragen om de representativiteit van deze organen te vergroten waardoor de steun onder deelnemers en gepensioneerden kan groeien. Dit amendement regelt dat pensioenfondsen hier een taak bij krijgen en dat besluitvorming rond het invaren door een representatieve groep vertegenwoordigers wordt besproken.
Met algemene stemmen aangenomen.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

99 → **136** (Van Beukering-Huijbregts en Ceder) over een oordeel van het VO/BO over uitvoeringskosten

Er bestaan zorgen over hoge kosten van pensioenfondsen en specifiek over kosten die pensioenfondsen maken voor de inhuur van externen, veelal in de vorm van vermogensbeheerders. Hoewel de inhuur hiervan positief kan uitpakken voor de pensioenuitkomst, kan het onwenselijk worden gevonden als een relatief groot deel van het opgebouwde pensioenkapitaal wordt gebruikt voor de inhuur van externen, beheerskosten voor het vermogen of andere grote kostenposten. Dit amendement regelt dat het verantwoordingsorgaan (VO) dan wel belanghebbendenorgaan (BO) expliciet een oordeel moeten geven over de uitvoeringskosten. Daarvoor informeert het bestuur het VO dan wel BO van het pensioenfonds aan de hand van onder andere het bestuursverslag over de kosten van het pensioenfonds, zoals de kosten die gepaard gaan met de inhuur van externen en de gevolgen daarvan voor deelnemers en gepensioneerden. Het VO dan wel BO geeft hier vervolgens een oordeel over aan het bestuur, eventueel nadat de deelnemers van het pensioenfonds geraadpleegd zijn als een VO of BO dat wenselijk acht. Het oordeel van het VO of BO en de reactie van het bestuur worden opgenomen in het bestuursverslag en daarmee gedeeld met de deelnemers.

Zo wordt niet voorkomen dat pensioenuitvoerders grote uitvoeringskosten hebben, maar wel dat het VO dan wel BO hier een oordeel over heeft gegeven en deelnemers kennis kunnen nemen van dit oordeel. Het oordeel van het VO of BO volgt altijd achteraf, nadat kosten zijn gemaakt voor het door het bestuur uitgevoerde beleid, maar het bestuur van een pensioenfonds zou er goed aan doen om het VO dan wel BO in een vroeg stadium te betrekken zodat het VO dan wel BO mee kan praten over kosten voordat die gemaakt

datum 23 december 2022

blad 11

worden. Zo voorkomt het bestuur een negatief oordeel van de deelnemers, zoals vertegenwoordigd door het VO of BO, over het gevoerde beleid.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

76 (Palland en Van Beukering-Huijbregts) over het hoorrecht

In de Wet toekomst pensioenen staat dat alleen pensioenfondsen bij de bestuursrechter bezwaar kunnen « maken tegen een invaarbesluit van DNB. In plaats daarvan worden de collectieve bevoegdheden versterkt, zoals het wettelijk «hoorrecht» voor organisaties van gepensioneerden en slapers, een versterkte positie van medezeggenschapsorganen (intern), maar ook aanvullende waarborgen voor de rechtspositie van de individuele deelnemer. Wettelijke verplichting voor pensioenuitvoerders voor een interne geschillenprocedure en een verplichting voor een externe (buitengerechtelijke) geschillenprocedure.

Sociale partners en werkgevers lijken redelijk vrij in het vormgeven van het hoorrecht voor gepensioneerden. Met dit amendement beogen de indieners dat er een terugkoppeling plaatsvindt van het meewegen van hetgeen uit het hoorrecht is ingebracht door de gepensioneerden groep.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

164 (Maatoug en Palland) over het verruimen van de standaardmethode

Dit amendement verruimt de regels voor gebruik van de standaardmethode bij het invaren, waardoor deze methode ook geschikt wordt voor fondsen met hoge dekkingsgraden. Als deze fondsen gelijke procentuele wijzigingen in de pensioenuitkeringen van deelnemers op het moment van invaren willen bewerkstelligen kunnen zij niet met de standaardmethode zoals beschreven in het wetsvoorstel uit de voeten. Hetzelfde geldt voor fondsen die rekening willen houden met eventuele indexatieachterstanden. Het wetsvoorstel geeft fondsen met lage dekkingsgraden meer ruimte om tot een evenwichtige transitie te komen dan fondsen met hoge dekkingsgraden; dit amendement corrigeert dit.

De aanpassingen bieden de ruimte om af te wijken van de standaardregel bij dekkingsgraden boven 110%, mits deelnemers tenminste 95% van de uitkomst van de standaardregel toebedeeld krijgen. Het gaat daarbij om de uitkomst na vulling van een solidariteitsreserve, een risicodelingsreserve of een compensatiedepot. Hierdoor komt er ruimte voor bijvoorbeeld inhaalindexatie. Fondsen worden geacht deze ruimte op evenwichtige wijze te gebruiken.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 12

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

90 (Stoffer c.s.) over een tijdelijke pauze in individuele waardeoverdrachten

Dit amendement regelt een tijdelijke pauze in individuele waardeoverdrachten tijdens (een deel van) de transitieperiode. Tijdens de transitieperiode kan het namelijk voorkomen dat het ene pensioenfonds pensioenaanspraken al heeft ingevaren, maar een ander pensioenfonds nog niet. Er kan sprake zijn van twee situaties:

1. Het overdragende fonds heeft nog niet ingevaren, maar het ontvangende fonds wel.
2. Het overdragende fonds heeft al wel ingevaren, maar het ontvangende fonds niet.

Beide situaties kunnen onduidelijkheid opleveren. Het proces rond de transitie en het invaren moet zo inzichtelijk en zorgvuldig mogelijk gemaakt worden. Wanneer er tijdens de transitieperiode een individuele waardeoverdracht plaatsvindt waarbij de ene partij al wel heeft ingevaren maar de andere niet, wordt het voor de deelnemer ondoorzichtig welke effecten zijn opgetreden door het invaren zelf en welk effect de individuele waardeoverdracht heeft. Dit doet zich met name voor in de eerste situatie. In de tweede situatie wordt een deelnemer twee keer geconfronteerd met de transitie. Daar waar deze al was ingevaren in het nieuwe stelsel wordt deze weer teruggezet in het oude stelsel. Ook dit levert voor de deelnemer een ondoorzichtige situatie op. Door het opschorten van het recht op waardeoverdracht tijdens een deel van de transitie wordt voorkomen dat het voor de deelnemer toch al ingewikkelde proces verder wordt gecompliceerd.

Daarbij wordt opgemerkt dat de opschorting slechts beperkt mogelijk is. Als beide pensioenuitvoerders nog niet zijn ingevaren, kunnen waardeoverdrachten nog plaats vinden. En zodra beide betrokken pensioenuitvoerders zijn ingevaren, herleeft het recht op waardeoverdracht. Opschorting van de waardeoverdracht is daarnaast niet van toepassing indien een van de beide betrokken pensioenuitvoerders heeft aangegeven dat er niet zal worden ingevaren. Enkel in gevallen waarin beide pensioenuitvoerders hebben aangegeven te willen invaren, waarbij de ene wel en de andere nog niet is ingevaren, wordt de individuele waardeoverdracht tijdelijk stop gezet. Direct nadat beide uitvoerders zijn ingevaren herleeft het recht op waardeoverdracht.

Tweede Kamer,

Met algemene stemmen aangenomen.

Invoeging artikel XIII B

56 → 167 (Nijboer en Maatoug) over een zorgplicht inzake de reductiedoelstelling

Het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt, blijft stijgen. Zonder ingrijpen zien steeds meer mensen een oudedag tegemoet waarbij ze moeten rondkomen van het sociale minimum. Werkgevers die hun werknemers wél pensioen laten opbouwen, hebben bovendien groeiende concurrentie van werkgevers die verantwoordelijkheden afschuiven. De indieners zijn van mening dat deze trend zeer schadelijke maatschappelijke gevolgen heeft en stellen daarom middels dit amendement voor om een wettelijk doel vast te leggen om aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt (de zogeheten «witte vlek») te halveren. Daarbij wordt aangesloten bij het doel van de Minister voor Armoedebestrijding, Participatie en Pensioenen en de Stichting van de Arbeid in het aangescherpte aanvalsplan

datum 23 december 2022

blad 13

witte vlek van 17 oktober 2022 (kamerstuk 32 043, nr. 594). Deze doelstelling houdt concreet in dat de witte vlek binnen vijf jaar gehalveerd moet zijn ten opzichte van de laatste CBS-meting in 2019. Hierdoor zouden meer dan 450.000 werknemers die dat nu nog niet doen, pensioen moeten gaan opbouwen.

In het aangescherpte aanvalsplan witte vlek is afgesproken dat in 2025 een tussenevaluatie plaatsvindt op basis van CBS-cijfers uit 2024; als blijkt dat men onvoldoende op schema ligt om de doelstelling te behalen, zullen kabinet en sociale partners een pakket aan aanvullende maatregelen afspreken. In ieder geval wordt dan de mogelijkheid van een algemene pensioenplicht onderzocht.

In de vorm van een zorgplicht voor de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen legt dit amendement dit doel vast in de Wet Toekomst Pensioenen. Dat wil zeggen dat dit amendement van toepassing is als sociale partners niet voldoen aan hun afspraak om bovengenoemde doelstelling te halen. In dat geval dient het kabinet aanvullende maatregelen te nemen.

Indien uit de eindrapportage blijkt dat de doelstelling niet is gehaald zal het kabinet aanvullende maatregelen nemen om te verzekeren dat de doelstelling zo snel mogelijk wordt gehaald. Bijvoorbeeld door werkgevers te verplichten om voor alle werknemers een pensioenvoorziening af te sluiten.

Dit amendement ziet er tevens op toe dat de ontwikkeling van de witte vlek tussentijds wordt gemonitord door het CBS. De omvang van de witte vlek wordt ultimo 2022, 2024, 2026 en 2027 gemeten. Zo snel mogelijk, maar uiterlijk op 1 oktober van de daaropvolgende jaren wordt gerapporteerd over de uitkomsten van de metingen. Uit de eindrapportage in 2028 moet blijken of de doelstelling ten aanzien van de witte vlek is behaald; de overige rapportages zijn tussenrapportages.

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, het CDA, BBB en de PVV.

Artikel XIV

77 (Palland en Ceder) over monitoring

Het is van belang dat wordt gemonitord of en hoe de pensioendoelen worden behaald, hoe de pensioenpremie zich ontwikkelt en welke transitie-effecten er te zien zijn. Gedurende de transitiefase zal de voortgang van de transitie door de regering worden gemonitord. Beide Kamers der Staten-Generaal zullen hierover periodiek (tenminste jaarlijks) worden geïnformeerd. Doel van de monitoring is om tijdig knelpunten in de transitie te kunnen identificeren en waar nodig aanvullende maatregelen te kunnen nemen.

De monitor zal zich hiertoe richten op de voortgang van de besluitvorming en implementatie, waaronder de voortgang van het invaren; op transitiekeuzes die worden gemaakt en op de ervaringen met de transitie en het nieuwe stelsel.

datum 23 december 2022

blad 14

Sociale partners, toezichthouders en pensioenuitvoerders zullen betrokken worden bij de monitoring. Als onderdeel van de monitoring zal de regering ook periodiek een Publieksmonitor pensioenen publiceren: een onderzoek onder de Nederlandse bevolking om structureel inzicht te krijgen in vertrouwen en beleving rondom het pensioenstelsel. Echter in de WTP mist naar het oordeel van de indieners de monitoring of de doelen van het Pensioenakkoord behaald en nagekomen worden. Dan gaat het om hetgeen in dit amendement onder sub b is genoemd.

Het halen van de doelen is van essentieel belang om het vertrouwen van burgers in het pensioenstelsel terug te winnen c.q. te behouden.

Met algemene stemmen aangenomen.

datum 23 december 2022

blad 15

Verworpen en ingetrokken amendementen

Artikel I, onderdeel D, en artikel VII, onderdeel H

132 (Den Haan) over koopkracht als pensioendoelstelling opnemen

Een belangrijke reden voor het wijzigen van het huidige pensioenstelsel is dat er een stelsel moet komen wat meer kans geeft op behoud van koopkracht. De Minister stelt regelmatig dat de huidige indexaties bij pensioenfondsen voor een belangrijk deel te danken is aan de toekomstige wet. Indiener wil daarom koopkrachtbehoud als doelstelling expliciet opnemen in de wet om daarmee ook een duidelijk kader mee te geven aan pensioenfondsen.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdelen E en F, en artikel VII, onderdelen I en J

60 (Nijboer en Maatoug) over de pensioendoelstelling

Dit amendement legt vast dat de sociale partners een pensioendoelstelling moeten vastleggen in de pensioenregeling die zo veel mogelijk waardevast is en gerelateerd is aan het loon. Indiëners zijn van mening dat de pensioendoelstelling een essentieel uitgangspunt is waarvan de vastlegging wettelijk vastgesteld dient te worden voor zowel het solidaire als flexibele contract.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, de PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel E, en artikel VII, onderdeel I

151 (Den Haan) over het meenemen van de verwachte prijsinflatie

In artikel 10a lid 1 staat: Bij een solidaire premieovereenkomst berekent de pensioenuitvoerder de kans dat met de premie de beoogde pensioendoelstelling wordt behaald. Deze berekening wordt bij de opdrachtaanvaarding en periodiek, uiterlijk iedere vijf jaar, gedaan aan de hand van een uniforme scenario-analyse. De pensioenuitvoerder informeert de werkgever of de partijen die de pensioenregeling zijn overeengekomen hierover.

In de pensioenwet moet worden opgenomen dat kansberekening van artikel 10a lid 1 voor deelnemers, slapers en pensioengerechtigden wordt berekend voor de verwachte pensioenontwikkeling vanaf de pensioendatum, inclusief de mate van verwachte koopkrachtontwikkeling (prijsinflatie). De pensioenuitvoerder moet niet alleen de werkgever, maar ook de werknemer hierover informeren.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 16

Artikel I, onderdeel E, en artikel VII, onderdeel I

68 (Matoug en Nijboer) over beschermingsrendement

Met dit amendement wordt het onderscheid tussen de solidaire premiereregeling en de flexibele premiereregeling verduidelijkt. De solidaire premiereregeling kent één collectief beleggingsbeleid, terwijl de flexibele premiereregeling uitgaat van individuele life-cycles. In het huidige wetsvoorstel bestaat echter de mogelijkheid om in de solidaire premiereregeling beschermingsrendement voor renterisico toe te kennen op basis van een aparte beschermingsportefeuille tegen renterisico – de «alternatieve» of «directe» methode van bescherming. Dit betekent de facto dat het collectief vermogen gesplitst wordt in een beschermingsportefeuille en een zakelijke waardenportefeuille. De indieners stellen daarom voor om deze mogelijkheid te laten vervallen.

De «indirecte» methode, dat wil zeggen het toekennen van beschermingsrendement op basis van de rentetermijnstructuur, zonder expliciet een afgescheiden beschermingsportefeuille aan te houden, is een collectieve en solidaire optie om deelnemers te beschermen tegen rentewijzigingen. De indieners vinden het wenselijk dat deze collectiviteit en solidariteit behouden blijven in de solidaire premiereregeling. Als alternatief biedt het wetsvoorstel immers ook de flexibele premiereregeling. Dit amendement dient ook om te voorkomen dat het onderscheid tussen deze twee verschillende contracten te klein wordt. Het sluit daarmee aan bij de doelstellingen uit het pensioenakkoord, en zorgt tegelijkertijd voor vereenvoudiging van de solidaire premiereregeling.

In het consultatiedocument van Boeijen, Bonenkamp en Werker op de Wet Toekomst Pensioenen⁴ geven zij ook aan dat toekennen van het beschermingsrendement voor renterisico op basis van feitelijk aangehouden, gescheiden renteportefeuilles niet voldoet aan de uitgangspunten van collectiviteit en solidariteit zoals afgesproken in het pensioenakkoord. Daarnaast geven zij aan dat deze methode leidt tot minder stabiele pensioenuitkeringen, arbitraire uitkomsten en beperkte beleggingsuitkomsten.

Om bovenstaande redenen vinden de indieners de mogelijkheid het beschermingsrendement toe te kennen vanuit een aparte beschermingsportefeuille onnodig en onwenselijk.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, BBB en de PVV.

Artikel I, onderdeel E, en artikel VII, onderdeel I

133 (Den Haan) over een zware voorhang

Dit amendement regelt dat de AMvB waarmee nadere regels worden gesteld over onder andere de toedelingsregels en de scenario-analyses wordt voorgehangen bij beide Kamers der Staten-Generaal. Hierbij bestaat de mogelijkheid voor beide kamers om met dertig

---

⁴ Overheid.nl | Consultatie Wet toekomst pensioenen, reactie (internetconsultatie.nl).

datum 23 december 2022

blad 17

leden (Tweede Kamer) dan wel 15 leden (Eerste Kamer) te vragen om hiervoor een wetsvoorstel in te dienen.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

23 → 74 (Omtzigt) over de maximale omvang van de reserves

Dit amendement regelt dat de solidariteitsreserve en de risicodelingsreserve een omvang van maximaal 25% mogen hebben in plaats van 15%. Ook wordt geregeld dat (beroeps)pensioenfondsen na het invaren tijdelijk een hogere solidariteitsreserve of risicodelingsreserve mogen aanhouden dan 25%.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

75 → 79 → 81 → 165 (Ephraïm) over een zogenaamd risk chapter

Dit amendement regelt dat beleggen met geleend geld, dat wil zeggen gebruik te maken van financial leverage, pas zal worden toegestaan indien een onder toezicht staand pensioenfonds, dan wel een andere commerciële aanbieder van een oudedagsvoorziening, een zogenaamd risk chapter heeft ingeleverd waarin:

1. de aanvrager zijn risk management adequaat heeft beschreven met betrekking tot personeel, modellen, ICT, operationele optuiging en risicoberekeningen waaronder value at risk;
2. de maximale leverage is gekwantificeerd;
3. de instrumenten die ten aanzien van leverage gebruikt zullen worden, exact omschreven zijn;
4. tweedelijns controles en rapportages (IAD, compliance, Risk Management) in orde zijn;
5. er een limitatieve lijst is van toegestane en te gebruiken financiële instrumenten met speciale nadruk op derivaten;
6. de gevolgen voor de liquiditeit van het fonds in kaart gebracht zijn;
7. het collateral management proces inclusief het soort onderpand dat door het fonds verstrekt- en geaccepteerd zal worden.

Dit risk chapter moet goedgekeurd worden door de relevante toezichthouder (DNB, EIOPA) en jaarlijks herzien en besproken worden met de toezichthouder. Dit gegeven de extra risico's die beleggen met geleend geld, dus leverage, met zich mee brengt.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

22 → 73 (Omtzigt) over het omzetten van ouderdomspensioen naar partnerpensioen

Dit amendement regelt dat wanneer de pensioenregeling niet voorziet in een partnerpensioen en de deelnemer komt te overlijden voor de pensioendatum, het tot op dat moment bestaande vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van het

datum 23 december 2022

blad 18

ouderdomspensioen van die deelnemer wordt omgezet naar een vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van een partnerpensioen. Hierbij moet de fiscale grens van 50% van het laatstgenoten pensioengevend loon in acht worden genomen. Als de pensioenregeling voorziet in een partnerpensioen dat minder bedraagt dan 40% van het laatstgenoten pensioengevend loon, dan wordt het opgebouwde ouderdomspensioen van die deelnemer aangewend voor de aanvulling van de uitkering van het partnerpensioen tot maximaal 50% van het laatstgenoten pensioengevend loon.

Dit amendement regelt verder dat wanneer de gewezen deelnemer geen dekking uit hoofde van een partnerpensioen (meer) heeft, het tot op dat moment bestaande vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van het ouderdomspensioen van die gewezen deelnemer wordt omgezet naar een vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van een partnerpensioen. Ook hier moet de fiscale grens van 50% van het laatstgenoten pensioengevend loon in acht worden genomen. Ook wordt geregeld dat wanneer van een gewezen deelnemer de dekking van partnerpensioen, dat minder bedraagt dan 40% van het laatstgenoten pensioengevend loon, wordt voortgezet, het opgebouwde ouderdomspensioen van die gewezen deelnemer wordt aangewend voor de aanvulling van de uitkering tot 50% van het laatstgenoten loon, indien de gewezen deelnemer tijdens de voortzetting overlijdt.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

93 → 96 → **146** (Omtzigt en Pouw-Verweij) over een maximering voor de uitvoeringskosten

Dit amendement introduceert een maximering voor de uitvoeringskosten van alle pensioenuitvoerders: de uitvoeringskosten mogen jaarlijks niet de som van 2% van de jaarlijkse premie-inleg en 0,4% van het gemiddelde belegde vermogen van de pensioenuitvoerder overschrijden. (Beroeps)pensioenfondsen mogen evenwel hogere uitvoeringskosten maken dan de voornoemde percentages, mits zij hier voorafgaande toestemming van het belanghebbendenorgaan of het verantwoordingsorgaan voor hebben gekregen. Deze norm is noodzakelijk gezien de explosieve kostengroei in de afgelopen jaren. Zo zijn in 2021 de uitvoeringskosten van Nederlandse pensioenfondsen met ruim 40% gestegen, ten opzichte van 2020, naar 14,5 miljard euro. De kosten bedroegen daarmee meer dan 40% van het bedrag aan uitkeringen in dat jaar. In 2018 was dit percentage nog minder dan 25%. Deze kostenverhoging is vooral het resultaat van hogere vermogensbeheerskosten, dit terwijl niet in zijn algemeenheid te stellen is dat hogere vermogensbeheerskosten zichzelf altijd terugverdienen. Deze hoge kosten gaan daarmee onvermijdelijk ten kosten van de pensioenen van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden. Dit amendement houdt zoals gezegd wel de mogelijkheid open voor (beroeps)pensioenfondsen om van de norm af te wijken. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn voor kleinere pensioenfondsen die relatief hogere kosten maken, maar ook voor situaties waarin het bestuur van mening is dat met de hogere uitvoeringskosten, in concreto, ook echt hogere rendementen te behalen zijn, mits zij dus hiervoor goedkeuring hebben gekregen van het belanghebbenden- of verantwoordingsorgaan.

datum 23 december 2022

blad 19

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, diverse onderdelen

58 (Maatoug en Nijboer) over evenwichtigheid en risicodraagkracht

Dit amendement verbreedt enerzijds de analyse van de transitie-effecten bij de overgang naar het nieuwe stelsel, en anderzijds de periodieke onderzoeken binnen het nieuwe stelsel. Ten eerste regelt het amendement dat voor het bepalen van transitie-effecten ook de gevolgen voor het nabestaandenpensioen meegenomen worden. De transitie heeft immers ook gevolgen voor het nabestaandenpensioen en niet alleen voor het ouderdomspensioen. Voor het bepalen in hoeverre de transitie evenwichtig is, is het dan ook van belang dat deze gevolgen ook meegenomen worden.

Ten tweede zorgt dit amendement ervoor dat periodiek niet alleen onderzoek moet worden gedaan naar de risicopreferentie van deelnemers, maar ook naar de risicodraagkracht. Dat wil zeggen dat in de periodieke onderzoeken ook gekeken moet worden in hoeverre deelnemers in staat zijn de risico's te dragen, om te voorkomen dat zij te grote negatieve inkomensgevolgen ondervinden.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB en de PVV.

Artikelen I en VII, onderdelen GG

87 (Omtzigt) over risicodekking in de WIA

Dit amendement regelt dat ook gedurende de periode dat een gewezen deelnemer recht heeft op een uitkering op grond van de Wet WIA en die uitkering ook ontvangt, de risicodekking voor het nabestaandenpensioen doorloopt naar evenredigheid van de omvang van het arbeidsvermogen van de gewezen deelnemer. Op dit moment kent de wet op dit punt een leemte: als de gewezen deelnemer na einde deelneming in de Werkloosheidswet belandt, loopt de dekking wel door, op kosten van het collectief, maar als de gewezen deelnemer na einde deelneming (of na de Ziektewet) vanwege arbeidsongeschiktheid in de Wet WIA belandt, loopt de dekking niet (gegarandeerd) door. Deze leemte is onwenselijk aangezien de behoefte aan een nabestaandenpensioen in de Wet WIA over algemeen groter is. In sommige gevallen voorziet de pensioenregeling in een zogenaamde premievrijstelling bij invaliditeit, waardoor de deelnemer ook in de Wet WIA blijft deelnemen in de pensioenregeling en dus gedekt blijft voor het nabestaandenpensioen. Echter, niet elke pensioenregeling kent deze premievrijstelling en in sommige situaties voldoet een gewezen deelnemer niet aan de voorwaarden van de premievrijstelling. Dit amendement beoogt voor deze gewezen deelnemers een wettelijk vangnet te bieden om te waarborgen dat ook zij hun (risico)dekking van het nabestaandenpensioen behouden.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 20

Artikelen I en VII, onderdelen GG

20 → 72 (Omtzigt) over een uitlooptermijn van ten minste zes maanden

Dit amendement regelt dat indien de pensioenovereenkomst voorziet in een nabestaandenpensioen op risicobasis, dat die dekking niet wordt voortgezet gedurende een periode van drie maanden rechtstreeks na beëindiging van de deelneming, maar gedurende een periode van zes maanden rechtstreeks na beëindiging van de deelneming. Met dit amendement wordt het tevens weer mogelijk dat de sociale partners in de pensioenovereenkomst een langere uitlooperperiode overeen kunnen komen.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikelen I en VII, onderdelen JJ

125 (Nijboer) over elke vijf jaar vragen om vrijwillige voortzetting

Deelnemers die bewust gebruik hebben gemaakt van de vrijwillige voortzetting door middel van uitruil na afloop van de standaard uitlooperperiode dan wel na afloop van de WW-periode worden jaarlijks geïnformeerd over deze voortzetting van de risicodekking. De pensioenuitvoerder geeft daarbij inzicht in de gevolgen van het wel of niet voortzetten van de vrijwillige voortzetting. Het wetsvoorstel gaat er nu vanuit dat de vrijwillige voortzetting wordt beëindigd wanneer de gewezen deelnemer de keuze niet jaarlijks herbevestigt. Dit zou tot onwenselijke situaties kunnen leiden doordat mensen zich niet bewust zijn van de gevolgen van niet reageren, bijvoorbeeld omdat ze de brief niet (goed) hebben gelezen of omdat zij mogelijk al ziek zijn en de brief niet hebben kunnen lezen. Door de default aan te passen van stopzetten naar voortzetten, voorkomt dit schrijnende gevallen bij nabestaanden van deelnemers. Echter het automatisch laten doorlopen van de vrijwillige voortzetting heeft ook een keerzijde, namelijk dat er jaarlijks premies worden onttrokken uit het pensioenvermogen om de risicopremie te kunnen voldoen. Het is onwenselijk om deze onttrekking aan het pensioenvermogen onnodig lang voort te zetten, omdat dit tot onwenselijke situaties kan leiden op de pensioendatum van de deelnemer. Dit amendement regelt dan ook dat de pensioenuitvoerder iedere 5 jaar verplicht is om de gewezen deelnemer expliciet te vragen of de gewezen deelnemer de vrijwillige voortzetting wil voortzetten. Indien de gewezen deelnemer op dat moment niet reageert, wordt de vrijwillige voortzetting beëindigd.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel LLLa, en artikel VII, onderdeel HHHa

88 → 100 → 147 (Omtzigt c.s.) over een maximaal beleggingsrisico van 100%

De Wet toekomst pensioenen zou het mogelijk maken dat pensioenuitvoerders deelnemers voor meer dan 100% blootstellen aan beleggings-risico (het zogenaamde opheffen van de leenrestrictie). Dit houdt feitelijk in dat wordt belegd met geleend geld. Vanwege de invulling van de nieuwe contracten ontstaat daarmee een risico dat het volledige (persoonlijk) pensioenvermogen verdampt bij onverhoopte, zeer slechte beleggingsresultaten. Het is zelfs mogelijk dat er (tijdelijk) een negatief persoonlijk

datum 23 december 2022

blad 21

pensioenvermogen ontstaat. Dat negatieve vermogen moet vervolgens, vaak op kosten van andere (oudere) deelnemers, worden aangevuld tot 0. Het huidige stelsel kent dit risico niet. Dit amendement regelt dat expliciet in de Pensioenwet wordt vastgelegd dat het pensioenvermogen nooit voor meer dan 100% mag worden blootgesteld aan beleggingsrisico om te waarborgen dat een deelnemer niet na jaren van (soms verplichte) premie inleg wordt geconfronteerd met een persoonlijk pensioenvermogen van 0. Middels een AMvB zal deze regel van toepassing zijn op alle pensioenuitvoerders.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel III

95 → 172 (Omtzigt) over fiscale facilitering

Dit amendement regelt dat het nieuwe artikel 38q, dat de eerbiedigende werking van het fiscale regime voor de oude pensioenregelingen bevat, niet vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Zonder dit amendement zou het artikel per 1 januari 2027 komen te vervallen, aldus de Memorie van Toelichting. Werknemers van wie de pensioenovereenkomst niet voor die datum gewijzigd is, zouden dan, vanwege het vervallen van de omkeerregel, direct hun opgebouwde pensioenaanspraken belast zien worden in box 1 (tot wel 49,50%), vermeerderd met een revisierente van 20%, waarna dit opgebouwde pensioen tevens tot het box 3 vermogen gerekend zou worden. Voor dit risico heeft De Raad voor de Rechtspraak expliciet gewaarschuwd, omdat er in redelijkheid discussie mogelijk is over kwesties verband houdend met het doorvoeren van wijzigingen in de pensioensfeer, en de hierover te voeren procedures lang kunnen duren. Indien nu al vast zou komen te staan dat de fiscale facilitering per 1 januari 2027 zou komen te vervallen, zouden werknemers zich mogelijk tegengehouden voelen om de rechtsgang te volgen, ondanks soms zeer legitieme redenen daartoe. De indiener stelt dan ook voor dat het vervallen van deze fiscale regeling, gezien haar ingrijpende gevolgen, expliciet aan de Kamer moet worden voorgelegd op het moment dat dit ook mogelijk is in de praktijk. Dit kan bijvoorbeeld door het in het pakket Belastingplan voor enig jaar op te nemen.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

66 (Van Kent) over de bronnen van compensatie

Dit amendement regelt dat compensatie in de vorm van het toekennen van extra pensioenaanspraken niet wordt gefinancierd door de premies van deelnemers te verhogen of de bestaande pensioenaanspraken of pensioenrechten te verlagen. Het afschaffen van de doorsneesystematiek mag dus niet ten kosten gaan van de opgebouwde aanspraken van deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden inclusief de door hen opgebouwde buffers. Compensatie zal dus moeten worden gefinancierd uit andere bronnen zoals de inleg van werkgevers.

Ingetrokken.

datum 23 december 2022

blad 22

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

135 (Den Haan) over een andere verdeling

Met dit amendement wordt een eerlijke verdeling van het eigen vermogen beoogt en tevens recht te doen aan het voorwaardelijk recht uit het FTK op koopkrachtbehoud, indien het vermogen dit toelaat. Deelnemers hebben verschillende behoeften. Zo kunnen de gepensioneerden en slapers het resterende eigen vermogen aanwenden voor koopkracht behoud en inhalen van achterstallige koopkracht en actieven voor een toekomstige verhoging of compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek.

Verworpen. Voor: BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, BBB, JA21 en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel QQQ en invoeging onderdeel SSSa, en artikel VII, onderdeel MMM en invoeging onderdeel OOOa

62 → 70 (Den Haan) over het hoorrecht

Het wetsvoorstel laat de te volgen procedure in het kader van het hoorrecht volledig open. Daardoor is het met het wetsvoorstel geïntroduceerde hoorrecht geen gelijkwaardig alternatief voor het voorziene schrappen van het individueel bezwaarrecht en is van het in de memorie van toelichting gestelde «borgen van de belangen van gepensioneerden» geen sprake. Met dit amendement wordt geregeld dat de vereniging die het hoorrecht kan uitoefenen haar oordeel schriftelijk kan geven als ook dat daar schriftelijk en gemotiveerd op dient te worden gereageerd. Tevens wordt expliciet de mogelijkheid om naar de kantonrechter te stappen geregeld.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

94 → 145 (Omtzigt en Den Haan) over de vergoeding van het hoorrecht

Dit amendement regelt dat een voldoende representatieve vereniging van gewezen deelnemers of gepensioneerden, zoals bedoeld in artikel 150g Pensioenwet (145f Wet verplichte beroepspensioenregeling), een redelijke vergoeding krijgt van het (beroeps)pensioenfonds voor het inhuren van een deskundige (zoals een pensioenadviseur of actuaris), zodat de vereniging in het kader van het hoorrecht zich kan laten adviseren over het transitieplan. De voorgestelde wijzigingen ten aanzien van het pensioen kunnen zeer ingrijpend zijn en de door de werkgever, sociale partners en/of (beroeps)pensioenfonds gemaakte berekeningen zijn zeer technisch van aard, waardoor advisering van de vereniging noodzakelijk kan zijn. Momenteel dient de vereniging echter zelf de advisering te bekostigen, wat de effectiviteit van de vereniging kan belemmeren. Dit amendement versterkt dus de positie van de vereniging en daarmee het hoorrecht.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 23

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

134 → **143** (Den Haan en Omtzigt) over de kosten van de vereniging van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers

Om de kosten en daarmee een eventuele belemmering van het uit oefenen van het hoorrecht zo laagdrempelig mogelijk te maken kan de representatie voor pensioengerechtigden en slapers niet alleen als een formele vereniging maar ook als een afvaardiging van deze groep worden samengesteld. Indien vastgehouden wordt aan een vereniging zal het pensioenfonds de kosten dragen die samenhangen met deze verenigingen of raad zoals maar niet limitatief de oprichtings- en administratiekosten. Dit te meer daar deze vereniging in de wet alleen een rol speelt in het hoorrecht en dus van tijdelijke aard is.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

18 → **71** (Omtzigt) over een goedkeuringsprocedure voor het invaren

Dit amendement regelt een goedkeuringsprocedure voordat er ingevaren (interne collectieve waardeoverdracht) kan worden. Nadat de werkgever of beroepspensioenvereniging een verzoek tot invaren heeft gedaan, maar alvorens een besluit tot invaren te nemen, legt het (beroeps)pensioenfonds dit voorgenomen besluit schriftelijk ter goedkeuring voor aan de (gewezen)deelnemers en gepensioneerden. Voor de voortzetting van het invaren is nodig dat minstens 60% van de deelnemers en gewezen deelnemers dat heeft gereageerd en tenminste 60% van de gepensioneerden dat heeft gereageerd het besluit goedkeuren. Indien deze drempel niet wordt gehaald, informeert het (beroeps)pensioenfonds de werkgever of beroepspensioenvereniging dat het (beroeps)pensioenfonds niet zal kunnen voldoen aan het verzoek.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel QQQ, en artikel VII, onderdeel MMM

45 → **52** (Den Haan) over adviesrecht voor een geleding binnen het verantwoordingsorgaan

Dit amendement regelt dat ook een geleding van het verantwoordings-orgaan gevraagd kan worden advies uit te brengen en dat op dat adviesrecht onder andere artikel 217 PW van overeenkomstige toepassing is, waardoor de geleding van het verantwoordingsorgaan ook in de gelegenheid is om beroep in te stellen.

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdelen QQQ en SSS, en artikel VII, onderdelen MMM en OOO

84 (Pouw-Verweij c.s.) over de mogelijkheid van individueel bezwaar tegen het invaren

Over een ingrijpende stelselwijziging leven per definitie vragen en twijfels. Volstreekte eensgezindheid is niet haalbaar. Deze constatering laat onverlet dat een brede basis van vertrouwen wenselijk en nodig is. Ten aanzien van de Wet toekomst pensioenen ontbreekt

datum 23 december 2022

blad 24

deze brede basis ten enenmale. De voorgenomen ingrijpende stelselwijziging wordt zeer verdeeld ontvangen in de samenleving. Ook de inzichten van deskundigen lopen sterk uiteen. Juist bij een ingrijpende stelselwijziging waarin vertrouwen een zo zware rol speelt, is een vrije keus over waardeoverdracht aan te bevelen. In de versterkte collectieve waarborgen rond het voorgenomen invaren van pensioenfondsen komt het respecteren van deze individuele afweging niet tot uiting. Het getuigt van vertrouwen om (gewezen) deelnemers aan pensioenfondsen en pensioengerechtigden zelf de keuze te laten over deelname aan het nieuwe stelsel. Dit is ook mogelijk. Dit amendement waarborgt een vrijwillige waardeoverdracht van pensioenaanspraken of pensioenrechten. Voor wie bezwaar maakt tegen invaren blijft feitelijk de oude regeling gelden.

Verworpen. Voor: BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, BBB, JA21, FVD en Groep Van Haga.

Vervallen van artikel XIIA

19 (Omtzigt) over het openstellen van beroep

Dit amendement regelt dat de uitsluiting van beroep op grond van de Awb komt te vervallen. Dit betekent dat de beslissingen van DNB om al dan niet een verbod op te leggen om over te gaan tot een collectieve waardeoverdracht en om al dan niet in te stemmen met een overbrug-gingsplan vatbaar zijn voor beroep voor alle belanghebbenden.

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

Artikel XV

51 (Léon de Jong en Wilders) over een voorhang op het koninklijk besluit over de inwerkingtreding

Met dit amendement regelen de leden De Jong en Wilders dat voor de goedkeuring van de inwerkingtreding van de Wet Toekomst Pensioenen en het daarmee fundamenteel en onomkeerbaar wijziging en afschaffen van het Nederlands pensioenstelsel een twee derde meerderheid van stemmen in beide Kamers der Staten-Generaal nodig is.

De voorgestelde nieuwe pensioenwet is historisch. Het stelt een onomkeerbare hervorming van het Nederlands pensioenstelsel voor. In de ogen van de PVV fractie schaft deze wet het bestaande pensioenstelsel af. Soortgelijke hervormingen komen slechts eens in de 100 jaar voor. Het raakt alle Nederlanders. Jong en oud. Werkenden en gepensioneerden. Deze zware beslissing kan niet worden genomen door een kleine politieke meerderheid. Daar zijn de belangen te groot voor. Daar is het gezamenlijk opgebouwde pensioenvermogen van circa 1.500 miljard euro te groot voor. Een historische pensioenhervorming zoals deze kan niet worden doorgevoerd zonder een breed politiek draagvlak in de Staten-Generaal.

Verworpen. Voor: de SP, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 25

Moties, ingediend tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel op 15 december 2022

101 (Den Haan c.s.) over het intrekken van de Wet toekomst pensioenen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

102 → 176 (Den Haan c.s.) over onder het begrip "pensioendoelstelling" ook opnemen in welke mate een pensioen na ingang behoud van koopkracht nastreeft

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

103 (Den Haan) over de reeds geraadpleegde experts aanvullen met experts die kritische tegengeluiden laten horen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

104 (Den Haan) over het alsnog uitwerken van adviezen met betrokken indieners

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

105 (Den Haan) over eventuele kortingen vanwege een te lage dekkingsgraad uitstellen tot de wet is geïmplementeerd

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

106 (Den Haan) over beleggingen niet per leeftijdscohort indelen, maar een keuze van deelnemers in drie beleggingsmodules opnemen

Verworpen. Voor: BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, BBB, JA21, FVD en Groep Van Haga.

108 (Van Kent) over een jaarlijks onderzoek naar de groei van het derdepijlerpensioen in verhouding tot de tweede pijler

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

109 (Van Kent) over het aanpassen van de Wtp opdat discriminatie op basis van leeftijd en geslacht niet meer voorkomt

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

110 (Van Kent) over het maken van een ruimhartige en bruikbare regeling zodat mensen op tijd kunnen stoppen met werken

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga .

datum 23 december 2022

blad 26

111 (Van Kent) over het invoeren van een pensioenrecht waardoor iedereen die werkt een goed pensioen opbouwt en werkgevers verplicht zijn bij te dragen aan de pensioenopbouw
Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga.

112 (Van Kent) over een referendum onder deelnemers aan een pensioenfonds met de vraag of zij naar het nieuwe pensioenstelsel willen overgaan
Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

113 (Léon de Jong) over het verlengen van de versoepelde indexatieregels en het schrappen van de intentieverklaring tot overgang naar een nieuw pensioenstelsel
Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

114 (Léon de Jong) over een onafhankelijke toets op het advies van de Commissie Parameters en de DNB-analyse naar de transitie-effecten, en een onafhankelijke stresstest van de Wtp
Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga .

115 (Léon de Jong) over het tegengaan van onnodige kortingen als gevolg van de overgang naar een nieuw pensioenstelsel
Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

116 (Léon de Jong) over het intrekken van de Wet toekomst pensioenen
Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga .
Het Lid Gündoğan heeft op 8 maart 2023 gemeld dat zij geacht wenst te worden voor deze motie gestemd te hebben.

117 (Léon de Jong en Wilders) over het opzeggen van het vertrouwen in de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Verworpen. Voor: de SP, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

118 (Smals) over gedurende de transitieperiode monitoren of pensioenfondsen een carve-out nodig hebben in verband met een evenwichtige belangenafweging
Aangenomen. Voor: de SP, Volt, DENK, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, de VVD, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

119 (Smals) over onderzoeken hoe het overgangsrecht voor partnerpensioenaanspraken gestroomlijnd kan worden
Met algemene stemmen aangenomen.

datum 23 december 2022

blad 27

De BBB-fractie heeft na de stemming aangegeven geacht te willen worden tegen deze motie gestemd te hebben.

120 → 177 (Smals en Stoffer) over het monitoren van afspraken over compensatie met aandacht voor knelpunten bij compensatie buiten het pensioendomein

Met algemene stemmen aangenomen.

121 (Azarkan en Den Haan) over het realiseren van een systeem van solidariteit tussen pensioenfondsen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Gündoğan en BBB.

122 (Azarkan en Den Haan) over het sluitend regelen van compensatie voor alle pensioengeduceerden voordat het nieuwe pensioencontract ingaat

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

123 (Azarkan en Den Haan) over het vervangen van de rekenrente door het projectierendement teneinde de pensioenen reeds vanaf 2023 te kunnen indexeren

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, Lid Gündoğan, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

124 (Azarkan en Den Haan) over het maximeren van de uitvoeringskosten bij de pensioenfondsen

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV en FVD.

126 (Van Beukering-Huijbregts en Nijboer) over ervoor zorgen dat alle externe werknemers die via een aanbestede of uitbestede opdracht voor de overheid werken, pensioen opbouwen

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de SGP, het CDA, BBB, JA21 en de PVV.

127 (Van Beukering-Huijbregts en Den Haan) over deelnemers onafhankelijk informeren over het invaren van hun pensioen en over de plaats waar zij terecht kunnen met klachten

Met algemene stemmen aangenomen.

128 (Van Beukering-Huijbregts) over werkgevers wettelijk verplichten om aspirant-werknemers al voor indiensttreding te informeren over de invulling van de arbeidsvoorwaarde pensioen

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en FVD.

129 (Van der Plas) over het intrekken van de Wet toekomst pensioenen

datum 23 december 2022

blad 28

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

130 (Van der Plas) over het terugtrekken van de Wet toekomst pensioenen in verband met het belasten van niet tijdig overgezette pensioenen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

131 (Van der Plas) over pensioenfondsen de mogelijkheid geven hun deelnemers de opgebouwde aanspraken gegarandeerd te laten wegzetten

Verworpen. Voor: SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

138 (Nijboer en Maatoug) over het met sociale partners ervoor zorgen dat ook in de flexibele contracten een pensioendoelstelling wordt geformuleerd

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21 en de PVV.

139 (Nijboer en Maatoug) over ook in 2023 de indexatie-AMvB vaststellen tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen indien de Tweede Kamer heeft ingestemd met de wet

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en FVD.

140 (Nijboer en Maatoug) over een nieuwe regeling waardoor het voor mensen met zware beroepen ook na 2025 mogelijk is eerder met pensioen te gaan of minder dagen te werken

Met algemene stemmen aangenomen.

141 (Nijboer en Maatoug) over verzekerden beter beschermen bij de doorverkoop van portefeuilles door verzekeraar

Met algemene stemmen aangenomen.

142 (Nijboer en Maatoug) over actie ondernemen om de kosten voor vermogensbeheer van pensioenfondsen substantieel te verlagen

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV en FVD.

144 → 178 (Omtzigt c.s.) over studie doen naar de gevolgen van een nieuwe eurocrisis voor pensioenen

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 29

148 (Palland en Ceder) over bij de monitoring de randvoorwaarden meenemen die zijn opgenomen in het pensioenakkoord

Met algemene stemmen aangenomen.

149 (Palland c.s.) over onderzoeken of na invoering van de Wtp de vertegenwoordiging door de belanghebbenden in het pensioenfonds afdoende is voor evenwichtige besluitvorming

Met algemene stemmen aangenomen.

150 (Palland) over pensioenfondsen onder voorwaarden vrijstelling verlenen voor de hersteltermijn en het aantal meetmomenten

Met algemene stemmen aangenomen.

153 (Pouw-Verweij c.s.) over een harde garantie voor de compensatie van deelnemers tussen de 45 en 55 jaar

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Gündoğan, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

154 (Pouw-Verweij en Omtzigt) over het doorvoeren van verbeteringen in het huidige stelsel en het intrekken van de Wet toekomst pensioenen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

155 (Ephraïm) over onderzoeken hoe het recht op individueel bezwaar verbeterd kan worden

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

156 (Ephraïm) over ieder kwartaal een volledige update maken over de juridische, operationele en andere mogelijke moeilijkheden bij de invoering van de Wtp

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

157 (Ephraïm) over de Wet toekomst pensioenen intrekken

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

158 (Ceder en Stoffer) over de nieuwe vormgeving van het nabestaandenpensioen zo snel mogelijk evalueren en monitoren

Met algemene stemmen aangenomen.

159 (Ceder c.s.) over gegevensuitwisseling tussen het UWV en pensioenuitvoerders mogelijk maken

datum 23 december 2022

blad 30

Aangenomen. Voor: de SP, GroenLinks, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

datum 23 december 2022

blad 31

160 (Stoffer en Ceder) over onderzoeken of en hoe een restitutiemogelijkheid in het nabestaandenpensioen ingevoerd kan worden

Aangenomen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

161 (Stoffer en Ceder) over de mogelijkheden van een Anw-hiaatverzekering en nabestaandenoverbruggingspensioen bij de vormgeving van het nabestaandenpensioen actief onder de aandacht brengen van sociale partners

Met algemene stemmen aangenomen.

162 (Stoffer en Smals) over het onderzoeken van de mogelijkheden om de pensioenopbouw voor zelfstandigen te verbeteren, zowel in de tweede als de derde pijler

Aangenomen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Gündoğan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

163 (Stoffer c.s.) over het regelmatig uitvoeren van invoeringstoetsen na inwerkingtreding van de Wtp

Met algemene stemmen aangenomen.

166 (Maatoug c.s.) over een uitvoeringsmonitor over de arbeidsvoorwaardelijke afspraken en in 2026 bezien of het invaren op tijd en verantwoord kan worden ingevoerd

Met algemene stemmen aangenomen.

datum 23 december 2022

blad 32

Moties, ingediend tijdens het wetgevingsoverleg op 12 oktober 2022

Over deze moties is op 1 november 2022 gestemd. Lid Gündoğan was niet aanwezig bij deze stemmingen.

32 (Léon de Jong) over onnodige pensioenkortingen tegengaan

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, de SGP, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

33 (Léon de Jong) over gepensioneerden en werkenden compenseren

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

34 (Léon de Jong) over de Wet toekomst pensioenen intrekken en het huidige stelsel waar nodig verbeteren

Na hoofdelijke stemming met 35 stemmen voor en 91 stemmen tegen verworpen

35 (Van Kent) over de Wet toekomst pensioenen intrekken

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga.

36 (Van Kent) over geen financieel nadeel voor werknemers, deelnemers en gepensioneerden door het afschaffen van de doorsneesystematiek

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV en Groep Van Haga.

De FVD-fractie heeft na de stemming aangegeven geacht te willen worden voor deze motie gestemd te hebben.

37 (Omtzigt c.s.) over de Wet toekomst pensioenen pas plenair behandelen na ommekomst van de scenariosets en daarop gebaseerde doorrekeningen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

38 (Omtzigt c.s.) over de kosten in het nieuwe pensioenstelsel maximaliseren

Verworpen. Voor: de SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdA, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

39 (Omtzigt c.s.) over de mogelijkheid schrappen om met geleend geld te beleggen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.

40 (Omtzigt c.s.) over een knip aanbrengen in het nabestaandenpensioen

Verworpen. Voor: de SP, BIJ1, Volt, DENK, Fractie Den Haan, de PvdD, Lid Omtzigt, BBB, JA21, de PVV, FVD en Groep Van Haga.